

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.04.29-2024.05.06.

Időjárás:

A múlt héten lassú felmelegedés kezdődött a megyében. A minimum hőmérsékletek továbbra is viszonylag alacsonyak voltak, de enyhe emelkedés már abban is megfigyelhető. Minimum hőmérséklet: 6,5-12,45 fok, maximum: 17,84-25,99 fok (átlag: 13,63-16,78 °C). Nappal kora nyárias meleg időjárás volt többnyire. Csapadék 2-3(4) nap esett, 17,0-25,0 mm mennyiségben. Gyakran viharos erejű szél fújt, mely nehezítette a kukorica, napraforgó, szója gyomirtásokat, a gabonafélék gombaölőszeres kezeléseit és az ültetvények állományvédelmét. A talajhőmérsékletek 16,0-20,0 fok között voltak mérhetőek, a felmelegedéssel az elvetett tavaszi növények fejlődése kisebb lendületet vett (kukorica, napraforgó, szója).

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: őszi árpa: virágzás-kötődés; őszi búza: kalászhányás kezdete-virágzás kezdete.

Károsítók:

A felmelegedő, párás (az állomány alsó részében) időjárásban a betegségek terjedése folyamatos volt a még nem védett táblákon.

A **sárgarozsda** fertőzési gyakorisága emelkedett, a tünetek a még nem védett állományokban tovább erősödtek. A legtöbb táblán könnyen észlelhetők a kezdeti tünetek (kivilágosó pontocskák) (1. fotó). Ahol védekeztek, a gomba sporulációja elmaradt, de az egyéb területeken továbbra is intenzív. A betegség ellen a mielőbbi védelem indokolt, mert egy-egy esőzéssel a jelenleg is kitartó szeles időjárási körülmények között nagyarányú terjedés következhet be.

1. fotó: Rozsdafertőzés kezdeti tünete búza zászlós levelén (2024.05.05)

A **szeptóriás levélfoltosság** fellépésével hasonló a helyzet, újabb tünetek csak a fungiciddel még nem kezelt táblákon jelentkeztek, de a területek többségén nem ez a jellemző.

A **lisztharmat** tünetei a betegsége kifejezetten érzékeny és sűrűn vetett fajtákban/táblákon erősödtek. A tünetek gyakran a szár ~feléig is felérnek, valamint egy-egy kisebb lisztharmat telep a 2-3. levélemeleten is megfigyelhető. Az időjárási körülmények jelenleg kedveznek a betegség terjedéséhez, ezért a védekezés indokolt!

Őszi búzában a virágzó állományokban megkezdhető a **kalászfuzáriózis** elleni védekezés. A párás, csapadékos körülmények segítik a konídiumok csírázását a bibén, ezért a megelőző védelem nagyon fontos.

Őszi árpán a **pirenofórás levélfoltosság** a védelem nélküli állományokban erősödött. Az alsó levelek fertőzöttsége közepes-erős mértékű, de láthatóak tünetek a 2-3. levélemeleten (egy-egy táblán az 1. levélemeleten) is. Védekezés indokolt.

Őszi árpán a **lisztharmat** fertőzés gyakorisága növekedett, egyre több növényen látni tüneteket. A fertőzöttség gyenge-közepes mértékű (2-3-as skála) főleg az alsó leveleken.

A **vetésfehérítő bogarak** egyedszáma nagyon változó. Általában csökkent az imágó és lárva populáció, de helyenként, egy-egy táblán (pl. durum búzában) 20-30 db imágó/m² mennyiségben is megtalálható a kártevő, a fiatal L1-L2-es lárvákkal együtt. Mivel általában nem ez a jellemző, ezért a táblák ellenőrzése mindenütt javasolt.

KUKORICA

Növényfenológia: kelés, 1-3 leveles állapot

A hűvös időjárásban az elvetett és időközben kikelt kukorica állományok fejlődése nagyon lelassult. Helyenként a kikelt szögcsíra vagy 1-2 leveles állapotú növények elfagytak (a korábbi lehűléskor), így ezek a táblák jelenleg nem túl biztató képet mutatnak. A napokban lehullott csapadék és a felmelegedés ezután elősegíti a lendületes fejlődést.

A lehulló esőknek köszönhetően az eddig már preemergens gyomirtásban részesített táblákon jó esély van arra, hogy a magról kelő gyomnövények elleni védekezések megfelelő hatásfokúak legyenek. Továbbra is aktuálisak a pre-és korai posztemergens gyomirtások a táblákon.

A veszélyeztetett térségekben a **barkók** jelenlétét továbbra is célszerű ellenőrizni, kártételek általában nem jellemzőek.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia:

A vetés a vége felé tart, a korábban vetett táblák sorolása már megfigyelhető, szik-2 leveles állapot jellemző.

A még ki nem kelt állományokban a preemergens gyomirtások folyamatosak. Megfigyelhető a parlagfű csírázása, kelése.

A veszélyeztetett térségekben a **barkók** jelenlétét, kártételét figyelni kell.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE, DIÓ

Növényfenológia:

Szilva, cseresznye, meggy, kajszi: gyümölcsfejlődés-növekedés;

Alma, körte: gyümölcsfejlődés (10-20 mm átmérőjű gyümölcsök).

Dió: virágzás vége-kötődés (pl. Fernor), gyümölcsfejlődés (15-20 mm átmérőjű gyümölcsök, pl. A 117).

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzésveszélye a csapadékos napokon emelkedett, érzékeny fajtájú ültetvényben már láthatóak az első levéltünetek, de nem általános. A jelenlegi hőmérsékletek a csapadékkal együtt kedveznek a betegség terjedéséhez, ezért az intenzív megelőző védelem javasolt. A **lisztharmat** terjedése (a fertőzés gyakorisága) az esős napok miatt kissé lassult, de a fertőzés mértéke góc-szerűen emelkedett. Főleg házi kertben jellemző közepes-erős mértékű hajtásfertőzés. A párás, meleg időjárási körülmények kedveznek a konídiumok csírásához, ezért az intenzív védekezés folytatása javasolt. **Körtében** a varasodás levélen és gyümölcsön is gyakori (védelem nélkül), üzemi körülmények között azonban kevésbé jellemző. Ahol nem sikerült blokkolni a kórokozót, ott a betegség terjedése továbbra is lehetséges. A fertőzési nyomás közepes-magas, védekezés javasolt.

Körtében és almában a levéltetvek felszaporodása erősödött. Almában a **zöld almalevéltetű** kolóniái intenzív növekedésbe lendültek, a fertőzöttség közepes mértékű a hajtások ~5-8 %-án (2. fotó). Védekezés indokolt.

2. fotó: Zöld almalevéltetű kolóniája alma hajtásvégen (2024.05.05)

Almában az **almalevél-aknázómoly** rajzása nem tapasztalható, az **almamoly** rajzása kissé erősödött, 4 db imágó/csapda/3 nap fogással. A csapdázás javasolt, a védekezésre fel kell készülni.

Körtében a **körtelevelbolha** imágói tömegesen vannak jelen a hajtásvégeken (védelem nélkül), (3-6 db imágó/hajtás) (3. fotó). Minden fejlődési stádium előfordul, de jelenleg a tömeges tojásrakás a legjellemzőbb! A nagy mennyiségű tojásból a lárvakelés (újabb) a héten várható, ezért a védekezésre fel kell készülni.

Kajsziarackon jelenleg stagnál a **sztigminás levéllyukacsosodás** fellépése. A betegség egyelőre nem terjedt tovább de tünetek a levelek mellett a gyümölcsökön is megfigyelhetők gyenge mértékben. A csapadékos, hűvös időjárás kedvez az újabb fertőzésekhez, ezért a védekezések folytatása ennek függvényében javasolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása erősödött, (6-22 db imágó/csapda/3 nap). Szilvában a **szilvamoly** egyedszáma viszonylag alacsony, némi erősödés itt is megfigyelhető 6-11 db imágó/csapda/3 nap fogással.

Kajsziarackon a **levéltetvek** gyenge mértékű fertőzöttsége kissé emelkedett. A párás, melegedő időjárás kedvez számukra, ezért a védekezés javasolt.

3. fotó: Körtelevelbolha imágók és tojások a hajtásvégen és levélen (2024.05.05)

Dióban a **gnomóniás betegség** tünetei erősödtek a leveleken és a kis gyümölcsökön is. A kötődött termések hullása (valószínűleg élettani eredetű) folyamatos, helyenkét tömeges. Dióban a **sárga diólevéltetű** gyakori fellépése jellemző, a kolóniák intenzív növekedése általános (4. fotó).

4. fotó: Sárga dió levéltetű kolónia (2024.05.03.)

A **teknős pajzstetvek** lárva rajzása még nem tapasztalható (tojás alakban van a kártevő), de a felmelegedéssel rövidesen számíthatunk rá, ezért a védekezésre fel kell készülni (5. fotó).

5. fotó: Teknős pajzstetvek dión (2024.05.03.)

SZŐLŐ

Növényfenológia: hajtásnövekedés.

Szőlőben az éjszakai hőmérséklet emelkedésével a csapadékos napokon a **lisztharmat, peronoszpóra és a feketerothadás** fertőzésveszélye emelkedik, emellett a szőlő is érzékeny fenológiai stádiumban van. A betegségek elleni megelőző védekezések elvégzése javasolt. A vármegye melegebb régióiban megkezdhető az **amerikai szőlőkabóca lárvakelésének a figyelése**. A melegebb évjáratokban már május közepétől is megfigyelhetők a kis lárvák, ezért a védekezésre fel kell készülni.

Zalaszentlőrinc, 2024. május 6.

Tűh Annamária
előrejelző